ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן כג.

וקורין שבעה ויוצאין רבי יהושע בן קרחה אומר לא שילכו ויטיילו בשוק אלא יושבין ודומין ואין אומרים שמועה ואגדה בבית האבל אמרו עליו על ר' חנניה בן גמליאל שהיה אומר שמועה ואגדה בבית האבל ת"ר אבל שבת ראשונה אינו יוצא מפתח ביתו שניה יוצא ואינו יושב במקומו (א) שלישית יושב במקומו ואינו מדבר רביעית הרי הוא ככל אדם רבי יהודה אומר לא הוצרכו לומר שבת ראשונה לא יצא מפתח ביתו שהרי הכל נכנסין לביתו לנחמו אלא שניה אינו יוצא מפתח ביתו שלישית יוצא ואינו יושב במקומו (ב) רביעית יושב במקומו ואינו מדבר חמישית הרי הוא ככל אדם ת"ר כל שלשים יום לנישואין מתה אשתו אסור לישא אשה אחרת עד שיעברו עליו שלשה רגלים רבי יהודה אומר רגל ראשון ושני אסור שלישי מותר ואם אין לו בנים מותר לישא לאלתר משום ביטול פריה ורביה הניחה לו בנים קטנים מותר לישא לאלתר מפני פרנסתן מעשה שמתה אשתו של יוסף הכהן ואמר לאחותה בבית הקברות לכי ופרנסי את בני אחותך ואעפ"כ לא בא עליה אלא לזמן מרובה מאי לזמן מרובה אמר רב פפא לאחר שלשים יום ת"ר כל שלשים יום לגיהוץ אחד כלים חדשים ואחד כלים ישנים יוצאין (ג) מתוך המכבש רבי אומר לא אסרו אלא כלים חדשים בלבד רבי אלעזר בר' שמעון אומר לא אסרו אלא כלים חדשים לבנים בלבד אביי נפיק בגרדא דסרבלא כרבי רבא נפיק בחימוצתא רומיתא סומקתא חדתי כרבי אלעזר בר' שמעון: מפני שאמרו שבת עולה ואינה מפסקת: בני יהודה ובני גלילא הני אמרי

יש

וקורין שבעה. בספר תורה דאין מתפללין יחד בבית הכנסת אלא כל אחד ואחד מתפלל בביתו: **לא הוצרכו לומר שבת ראשונה.** שודאי לא יצא מפתח ביתו: **כל שלשים יום לנישואין.** עד שלשים יום לאחר אבלו אינו יכול לישא אשה: **ואחד כלים ישנים יוצאין מתוך המכבש.** פירוש שהן כחדשים: **בגרדא דסרבלא.** מלבוש לבן מגוהץ ישן: **כרבי.** דאמר לא אסרו לבן אלא חדש: **בחימוצתא.** חלוק: **רומיתא.** שבא מרומי: **כרבי אלעזר.** דאמר לא אסרו אלא לבנים וזו אדומה היתה:

אפסוקי

רבי יהודה אומר לא הוצרכו. בירושלמי פוסק הלכה כדברי המוסיף בימים (שבעה) וראיתי כשהייתי קטן רבינו יצחק זקני שלא היה יושב במקומו עד שבוע רביעי ולא ידעתי טעמו שאם היה סובר כר' יהודה א"כ יסבור כמותו בשניה שאינו יוצא מפתח ביתו מיהו י"ל בהא אשכחנא טובא לעיל דאבילות שבעה וקי"ל הכי ושמא טעמו כרבנן ומשום דצריך ליסב במקומו ואינו מדבר וטוב יותר שיסב חוץ למקומו דשמא אין אסור לדבר כי אם במקומו: **עד** שיעברו שלשה רגלים. עד שיהיה שלשה רגלים בלא שמחה ולא ישכח אהבת אשתו אי נמי כדי שישא אשה אחרת ולא יהא זכור מן הראשונה [שלא] יהא ב' דעות במטה ועוד פן יזכירנה אהבת אשתו לקנטרה ודומיא דהכא אמרי' לעיל (ד' כא:) מתה אשתו ונשא אשה אחרת אינו רשאי ליכנס לביתו כו' פירש ה"ר יונה דאין שייך לפסוק כרבי יהודה דאמר שני רגלים משום דקי"ל לעיל (ד' כג.) כדברי המיקל באבל דהא מילתא דפליגי בה הכא אין זו באבל דימי אבלו כלו להן: **ואמר** לאחותה בבית הקברות. לאו דוקא שהאבל כל שבעה אסור וריב"א מפרש דזו היא האשה שאומר בזבחים פ' טבול יום (ד' ק.) שמתה בערב הפסח ואמרי' לעיל אפי' יום אחד אפילו שעה אחת בטלה ממנו גזרת שבעה ומיהו משמע שסובר כאותו הפירוש שפי' למעלה בשם ה"ר יונה שאסור ברחיצה עד הערב זהו מבעוד יום ודין הניחה לו בנים קטנים מיד * מותר לישא ולבעול וכן אין לו בנים פירשתי בתוספות יבמות (ד' מג: ושם ה) וכן בכתובות פ"ק (ד' ד. ו) ובתשובות ומה שאמר במס' שמחות (פ"ז) בהאי מילתא דנסיב לאלתר ולא בא עליה עד זמן מרובה והאי דאמרינן אין לו מי שישמשנו מותר ואין צריך להמתין שלשה רגלים כתבתי במקום אחר:

כל שלשים יום לגיהוץ. דוקא גיהוץ אסור אבל בלא גיהוץ כגון כיבוס מותר דאמרינן לקמן (ד' כו:) אל תכבו למת הא כיצד שלשים יום לגיהוץ ולתספורת ובמסכת שמחות (פ"ז) שלשים יום לגיהוץ כיצד כו' ובירושלמי גזרת שלשים גיהוץ ותספורת אבל כיבוס משמע דשרי מדאמרינן פ' החולץ (יבמות מג:) גבי אלמנה מפני האיבול וקאמר באיבול שלה שלשים יום ופריך קל וחומר מה במקום שאסור לכבס מותר לארס במקום שמותר לכבס אינו דין שמותר לארס והדתניא במסכת שמחות (פ"ז) שמונה ימים קודם הרגל אם רצה לכבס ולספר הרשות בידו לא ספר לא יכבס ערב הרגל אסור לספר ולכבס עד שישלימו שלשים יום משמע דכיבוס נמי אסור נראה ההוא כיבוס היינו גיהוץ ומאחר דכיבוס שרי גיהוץ נמי שרי לדידן כדאמרי' פ"ק דכתובות (ד' י:) ופ"ד דתענית (ד' כט:) דגיהוץ שלנו ככיבוס שלהן והקשה ה"ר שמואל מוורדו"ש דהא בשמעתין באביי נפיק כו' והא בבבל הוו קיימי דגיהוץ דלדידהו אינו אלא כיבוס ומ"מ אסרי ותירץ רבינו יצחק דפעמים שהיו מביאים מא"י כלים מגוהצין או שמא פעמים שמביאין אומנין יודעין לגהץ כבארץ ישראל והא דתניא בתוספתא (פ"ב) כל אלו שאמרו מותר לספר במועד מותר לספר בתוך שלשים יום אבל כל אלו שאמרו מותר לכבס במועד אסור בתוך שלשים יום של אבל צריך לומר דכיבוס נמי היינו גיהוץ ומורי ריב"א זצ"ל היה אוסר לכבס בתוך שלשים יום ואין נראה לו לדמות כל אלו והא דקאמר בפרק החולץ (יבמות ד' מג. ושם) מקום שמותר לכבס היינו נהני דהתירו לגלח ולכבס בריש פירקין (ד' יג:) בא ממדינת הים ויוצא מבית האסורין ומה שאסור שם בתשעה באב לכבס היינו דוקא טעמא שיכול להמתין אחר תשעה באב הואיל ואיסורו אינו מושך כל כך וגרסינן שפיר במקום שמותר לספר כדפרישית וא"צ למוחקו וא"צ לישבו באשה או בגילוח כל הראש כדברי המפרשים שרוצים ליישב גירסת הספרים והארכתי בתוספות יבמות (ג"ז שם) וגרסינן לקמן (ד' כו:) אל תכבו כו' הא כיצד שלשים יום לתכבוסת ולתספורת והא דאמר לעיל (ד' טו.) אבל אסור בתכבוסת משמע לאחר שבעה שרי התם במים איירי ולא בנתר וחול וזה יוכל להיות מותר לאחר שבעה בתוספות הרב כך פירש לאסור ובשם רבו פירש היתר ולפי מה שפירש דכיבוס אסור כמו גיהוץ ניחא קושיית ה"ר שמואל מוורדו"ש מיהו מורי לא היה מפרש ממש לאסור כל כיבוס אלא היה מפרש דהאי ברייתא דאסרה כיבוס היינו בא"י דכיבוס שלהן כגיהוץ שלנו והשתא דקתני גיהוץ ולא כיבוס היינו בבבל מיהו לפי זה לא היה אסור לדידן כי אם גיהוץ אבל היה ר"י מפרש בלא ראייה כמו שפירש רבינו יצחק הזקן דבבבל היו פעמים אומנים מא"י יודעין לגהץ וכלי פשתן אין כאן משום גיהוץ וחולק על הש"ס ירושלמי דקתני התם כל שלשים יום לגיהוץ אסור ללבוש כלי צמר מגוהצין חדשים וכלי פשתן מגוהצים לבנים פירש בתוספות הרב דהא דאסרי גיהוץ דוקא ללבוש אבל לגהץ מותר והא דקתני כל שלשים יום לגיהוץ היינו אסור ללבוש כלים מגוהצין כו' עד מותר להוליך כלים לגיהוץ בתוך שלשים ואיני יודע אם היה אומר הרב היתר בכיבוס תוך שבעה ומחלק נמי בין לכבס או ללבוש מיהו רבינו יצחק זקני מפרש בתשובתו דאפי' לכבס ולהניח אסור מדאמרינן בפרק בתרא דתענית (ד' כט.) לכבס ולהניח ועוד פירש בתשובתו דכיבוס שלנו מותר בט' באב כדאמרינן דגיהוץ שלנו ככיבוס שלהן משמע דכיבוס שלנו אינו ככיבוס שלהם והכי איתא בהדיא בפ"ק דכתובות (ד' י:) מיהו לענין ימי אבילות אסור בכיבוס שלנו אפי' בתשעה באב מחמירין העולם בכיבוס שלנו מתוך המנהג כמו שהחמירו לענין אבילות דבשר מליח דשרי בהלכה ורגילין לנהוג בו איסור ומיהו איני מבין מנין לו להקל בתשעה באב יותר מימי אבלו דאדרבה בפרק בתרא דתענית (שם) נראה לי שמחמיר יותר לענין גיהוץ כלי פשתן בימי אבלו מבמועד ובמטפחות ידים השיב רבינו שאף על פי שהתירו במועד אסורין בימי אבלו כדאמרינן לעיל (דף יז:) כל שאמרו מותר לגלח במועד כו' והתניא אסורים ומוקי לה בתכפוהו אבליו: **רבא** נפיק כו'. ופי' בתוספות דאביי ורבא הלכה כרבא וא"כ מותר ללבוש כלים מגוהצין צבועין אפילו חדשים או ישנים אפילו לבנים וכן פסק ר"ת:

יש

עין משפט נר מצוה

קנב א מיי' פי"ג מהל' אבל הל' ט טוש"ע י"ד סי' שצח סעיף ז:

קנג ב מיי' שם פ"ו הלכה ה סמג עשין ב טוש"ע שם סי' שצג סעיף ג:

קנד ג ד ה ו מיי' שם פ"ו הל' ה טוש"ע שם סי' שצג סעיף א ב:

קנה ז מיי' שם פי"ג הל' ג ופ"ו שם הלכה ד סמג עשין דרבנן ב טוש"ע שם סי' שפט סעיף ה:

מסורת הש"ס

א) [שמחות פ"י ע"ש], ב) [שמחות פ"ז], ג) [שם וע"ש], ד) [שם וע"ש], ה) [כד"ה שלפני], ו) [כד"ה אבל].

הגהות הב"ח

(א) גמ' שניה יוצא ואינו יושב במקומו ואינו מדבר שלישית יושב במקומו: (ב) שם ואינו יושב במקומו ואינו מדבר רביעית יושב כו': (ג) שם ואחד כלים ישנים יוצאין מתחת המכבש רבי אומר:

גליון הש"ס

גמ' שבת ראשונה אינו יוצא. עיין לקמן דף כ ע"א תוס' ד"ה אם יכול: שם בגרדא דסרבלא כרבי. עיין לקמן דף כד ע"ב תוס' ד"ה ברכת אבלים: תוס' ד"ה ואמר לאחותה וכו' מותר לישא ולבעול. נ"ל תיבת ולבעול ט"ס הוא:

רבינו חננאל

וקורין שבעה, ויוצאין ודוין[א] [ו]לא יטיילו בשוק. ואין אומרים שמועה והגדה בבית האבל. אמרו על ר' חנינא בן גמליאל שהיה אומר שמועה והגדה בבית האבל. ת"ר אבל שבת ראשונה אינו יוצא מפתח ביתו. שניה יוצא ואינו יושב במקומו, שלישית יושב ואינו מדבר, רביעית שוה לכל אדם. ר' יהודה אומר לא הצריכו לומר שבת ראשונה שהכל נכנסין אצלו לנחמו. אלא שניה אינו יוצא מביתו, שלישית יוצא ואינו יושב במקומו, רביעית יושב ואינו מדבר, חמישית שוה לכל אדם. [ב]והיכא דרגילין אבלים לצלויי [ב]כנסת, קדמי ואתו ויתבי במקום אבלים [ו]מצלו. ואיכא נמי בבבל דעבדי הכי. ת"ר כל שלשים אסור לישא. מת[ה] אשתו אסור לישא אחרת עד שיעברו עליו שלש רגלים. ר' יהודה אומר רגל ראשון ושני אסור, שלישי מותר. ואם אין לו בנים, מותר לישא לאלתר משום ביטול פריה ורביה. הניחה לו בנים קטנים, מותר לישא אשה לאלתר מפני פרנסתן. ומעשה שמתה אשתו של יוסף הכהן, ואמר לאחותה ועדיין הם בבית הקברות, לכי ופרנסי בני אחותך, ואעפ"כ לא בא עליה אלא לאחר שלשים. וכן עשה ר' טרפון, ומפורש בתלמוד ארץ ישראל. ת"ר כל שלשים יום לגיהוץ, אחד כלים חדשים ואחד כלים ישנים יוצאין מתחת מכבש. ר' אומר לא אסרו אלא כלים חדשים בלבד. אביי נפק בגרדא דסרבלא כר'. רבא נפק [ג]בהימצתא רומניתא סומקתא חדתי, כר' [אלעזר בר'] שמעון. וקיימא לן כרבא ואליבא דר' אלעזר בר' שמעון. ירושלמי שני אחין שני שותפין שני טבחין שני חנונין, שאירע לאחד מהן דבר, הרי אלו נועלין חנותם. ופועלין עושין בצינעא במקום אחר. **מתני'** מפני שאמרו שבת עולה ואינה מפסקת. בני יהודה ובני גלילא, (דהכי) [דהני] אמרי יש אבלות בשבת, מדקתני במתני' (ו)שבת עולה, (והכי) [והני] אמרי אין אבלות בשבת, מדקתני אינה מפסקת, דאי (ס"ל) [ס"ד] יש אבלות בשבת,

---

א) כ"ה גרסת הרי"ף ויושבין ודוין כו'. ב) וכן הביא הרמב"ן ז"ל בס' תה"א בשער האבלות בשם רב האי גאון ז"ל ועי' ברא"ש כאן. ג) כ"ה גי' הערוך בערך המיצא ועי' בערך חמלא והרי"ף ז"ל גרס בהימייתא רומייתא.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones